

dauwworm

atopisch eczeem bij kinderen

Dauwworm (atopisch eczeem) is een vorm van eczeem die bij 10% van de zuigelingen voorkomt. Dauwworm ontstaat binnen enkele weken tot maanden na de geboorte. Het is een jeukende, rode uitslag die meestal in het gezicht begint en zich kan uitbreiden naar de romp en naar armen en benen. Wat later zitten de huidafwijkingen vooral in de lichaamsplooiën. De jeuk veroorzaakt onrustig gedrag, huilen en slecht slapen. De neiging om te schuren en te krabben maakt dat het eczeem erger wordt en geïnfecteerd kan raken. Het veroorzaakt ook verdikking van de huid, die daardoor dik en leerachtig aanvoelt. Dauwworm is een uiting van een allergische aanleg. Erfelijkheid speelt daarbij een rol. Vaak hebben kinderen met eczeem een vader, moeder, broer of zus met allergie (bijvoorbeeld astma of hooikoorts). Het is geen infectie en het is niet besmettelijk. De ernst van het eczeem kan door allerlei prikkels worden beïnvloed.

Zo kunnen temperatuurwisselingen, wollen kleding en zeep het eczeem verergeren. Het verloop van atopisch eczeem is heel grillig, meestal verbetert of verergert het zonder dat duidelijk is waarom. Het gaat als het ware zijn eigen weg. Meestal blijft het een tot drie jaar bestaan en verbetert dan spontaan.

Verband met voedselallergie

Dauwworm en voedselallergie zijn verschillende allergische reacties, maar ze zijn wel het gevolg van dezelfde aanleg. Dauwworm en voedselallergie komen allebei minder vaak voor bij zuigelingen die alleen borstvoeding krijgen. Toch wordt slechts bij een minderheid van de kinderen met dauwworm voedselallergie gevonden. Hoe groot de kans is dat er een relatie bestaat, hangt vooral af van de ernst van het eczeem. Bij lichte vormen van eczeem, waarvoor slechts nu en dan behandeling nodig is, wordt vrijwel nooit voedselallergie gevonden. Bij ernstig eczeem, dat zelfs nauwelijks reageert op intensieve behandeling met hormoonzalf, heeft ongeveer eenderde van de kinderen voedselallergie. Meestal gaat het om allergie voor koemelk of kippenei. Hoe voedselallergie wordt vastgesteld, staat beschreven in de folder Voedselallergie. Het weglaten van koemelk, zuivelproducten en kippenei uit de voeding van het kind of in geval van borstvoeding uit de voeding van de moeder lijkt dan een logische maatregel. De resultaten van zo'n dieet zijn echter vaak teleurstellend. De reden hiervan is dat dauwworm en voedselallergie meestal niet rechtstreeks met elkaar te maken hebben. Voedselallergie en eczeem bestaan dan als het ware naast elkaar. Bij kinderen met ernstig eczeem is er een grotere kans dat het eczeem tijdens het dieet duidelijk verbetert.

Behandeling met dieet

Als bij een kind met ernstig eczeem, allergie tegen melk of ei is aangetoond, kan uw arts voorstellen om na te gaan of het weglaten van deze voedingsmiddelen een gunstig effect heeft. Het heeft geen zin om het ene na het andere voedingsmiddel uit de voeding van uw kind weg te laten in de hoop op verbetering.

Dat het eczeem erger wordt na gebruik van een bepaald voedingsmiddel, wil niet zeggen dat er een relatie is. Steeds verdere beperking van het dieet leidt nooit tot succes en bedreigt de volwaardigheid van de voeding. Alle voedingsveranderingen moeten in overleg met de behandelend arts of met de diëtist worden genomen.

Algemene maatregelen

Dauwworm is niet te genezen. De volgende maatregelen hebben vaak wel een gunstig effect. Ze helpen om deze moeilijke periode zo goed mogelijk door te komen.

- Vermijd irritatie van de huid.
- Maak zo weinig mogelijk gebruik van zeep.
- Gebruik kleding die niet kriebelt (geen wol), maar die de huid koel houdt (katoen of zijde).
- Schaf geen huisdieren aan. Probeer huidcontact met katten, honden en cavia's te vermijden.
- Laat uw kind niet zwemmen in zwembad waar chloor in zit.
- Voeg aan het badwater een niet-geparfumeerde badolie toe, zoals paraffinebadolie of Balneum Hermal. De olie vormt een dun laagje dat de huid beschermt tegen uitdroging.
- Houd de huid vet en soepel met bijvoorbeeld cetomacrogolcrème, vaseline of lanettecrème.
- Dauwworm veroorzaakt jeuk. Uw kind krabt zich en dit krabben verergert het eczeem. Knip de nageltjes daarom kort en doe uw kind 's nachts zo nodig wantjes aan.

Behandeling met medicijnen

Om jeuk, pijn en infecties te vermijden, moet hardnekkig eczeem altijd worden behandeld met medicijnen. Zalven zijn vetter dan crèmes en hebben daarom de voorkeur. In het gezicht kan eventueel een crème worden gebruikt.

- *Antibioticazalf.* Nattend eczeem, waarbij vocht vrijkomt, is een prettige plaats voor bacteriën die infecties veroorzaken. Het eczeem is niet goed te behandelen als er een infectie aanwezig is. Dan wordt een paar dagen lang een antibioticazalf gegeven. Bij uitgebreid en ernstig geïnfecteerd eczeem wordt het antibioticum soms als drankje gegeven.
- *Hormoonzalf.* Onrustig eczeem moet altijd worden behandeld met een zalf waarin corticosteroiden zitten totdat het eczeem rustig is. Daarna kan op een ander middel worden overgegaan.

- Een zalf die ook de ontsteking remt, maar geen corticosteroiden bevat. Nieuw zijn de producten die tacrolimus (Protopic®) en pimecrolimus (Elidel®) bevatten. Deze worden nog niet vergoed en ze mogen officieel ook niet aan kinderen onder de twee jaar worden gegeven. Misschien verandert dat in de nabije toekomst.
- Bij verslechtering van het eczeem moet weer worden begonnen met corticosteroidzalf.
- Teerzalf is vooral nuttig wanneer de huid door krabben dik is geworden en hard aanvoelt. Het nadeel van teerzalf is de geur.

Als deze zalven onvoldoende helpen tegen de jeuk, kan daarbij eventueel een antiallergisch middel (antihistaminicum) in drank- of druppelvorm worden gebruikt.

Meer over corticosteroiden

Angst voor de bijwerkingen van corticosteroidzalven doet de kinderen met eczeem meer kwaad dan de bijwerkingen zelf. Slecht behandeld eczeem veroorzaakt het kind veel last, kan de ontwikkeling en de groei storen en is een bron van huidinfecties. Corticosteroiden zijn hormonen die in het lichaam een belangrijke rol vervullen. Ze worden door de bijnieren geproduceerd. Door hun ontstekingsremmend effect zijn ze zeer effectief bij de lokale behandeling van eczeem. Er zijn nog steeds geen middelen die het werk van corticosteroiden helemaal kunnen overnemen. Bij juist gebruik zijn corticosteroidzalven veilig, ook wanneer ze gedurende lange tijd moeten worden toegepast. Bij onjuist gebruik kunnen ze wel bijwerkingen veroorzaken. De belangrijkste bijwerkingen zijn het dun worden van de huid en groeiremming. Of dat gebeurt, hangt af van de sterkte van het geneesmiddel en de manier waarop het wordt gebruikt. Goede keuze van de concentratie van het hormoon in de zalf en van de hoeveelheid die per keer wordt uitgesmeerd, zijn dus belangrijk. Ook moeten deze zalven niet langer (maar ook niet korter!) worden gebruikt dan nodig is. De behandelend arts schrijft bij voorkeur zwak werkende corticosteroiden voor. Als u de aanwijzingen van uw arts opvolgt en de zalf dun op de huid aanbrengt, hoeft u geen bijwerkingen te verwachten. Ook niet bij gebruik op grote huidoppervlakken.

Astma en hooikoorts

Dauwworm is een langdurige aandoening waarbij uw geduld vaak op de proef wordt gesteld. Het eczeem gaat na verloop van tijd bijna altijd over. Kinderen met een allergische aanleg, waarvan dauwworm een uiting is, lopen een grote kans om later (als kleuter of schoolkind) astma of hooikoorts te krijgen. Dit heeft niets te maken met de manier waarop dauwworm is behandeld: het eczeem kan niet 'naar binnen slaan'. Astma en hooikoorts worden vooral veroorzaakt door allergie tegen stoffen die worden ingeademd. Dit kunnen zijn: huisstofmijt, huidschilfers van honden en katten en pollen van grassen en bomen. Heeft u een kat of hond, dan is er geen reden om die weg te doen, behalve als uw kind er allergisch op blijkt te reageren. Vooral allergie voor katten komt vaak voor. Laat uw kind eventueel testen op allergie voor uw huisdier. 'Sanering' van de slaapkamer is niet zinvol zolang uw kind geen astma heeft. Daarover worden nog geen adviezen gegeven. Het is van het grootste belang dat er in huis niet wordt gerookt.

Tot slot

Meer informatie over maatregelen om astma te voorkomen kunt u krijgen van de astmaverpleegkundige op de polikliniek kindergeneeskunde. Als sanering van de slaapkamer nodig is, kunt u een beroep doen op de wijkverpleegkundige. Over voedselallergie bij kinderen bestaat een aparte folder.

Vragen

Als u naar aanleiding van deze folder nog vragen heeft over dauwworm, bespreek deze dan met de behandelend arts.

Bij vragen of problemen kunt u altijd bellen met poliklinische afdeling kindergeneeskunde, receptie L

verpleegkundig spreekuur
telefoon (020) 444 0872, op werkdagen van 9.00 tot 10.00 uur
en van 15.00 tot 16.00 uur

maken of wijzigen van een afspraak
telefoon (020) 444 1130, op werkdagen van 8.30 tot 12.00 uur
en van 13.00 tot 15.30 uur

